

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :—** (1) Question Nos. 1 and 7 are **compulsory**.
 (2) Besides **compulsory** questions attempt any **two** questions from **each** section and total questions to be solved are **six**.
 (3) Figures to the **right** indicate **full** marks.

Section I

1. (a) Define the following :— 12
 (i) Business economics
 (ii) Price elasticity of demand
 (iii) Production function
 (iv) Money cost
 (b) Distinguish between any **two** :— 6
 (i) Macro economics and Micro economics
 (ii) Average cost and Marginal cost
 (iii) Income elasticity and Cross elasticity.
2. (a) What are the methods of measuring elasticity of demand ? 8
 (b) Explain the factors determining the elasticity of demand. 8
3. (a) Discuss the importance of demand forecasting. 8
 (b) Explain market experimentation and statistical method of demand forecasting. 8
4. (a) Write explanatory note on consumer's surplus. 8
 (b) Measure the consumer's surplus from following information :— 8

Units of goods	Total Utility (Rs.)	Actual Price (Rs.)
1	15	3
2	29	3
3	41	3
4	49	3
5	52	3
6	53	3

5. (a) Discuss the relationship between AC and MC. 8
 (b) Measure TVC, MC, AFC and AVC from following data : 8

Units	1	2	3	4	5	6
TC	30	45	70	95	150	220
TFC	20	20	20	20	20	20

6. Write notes on any **two** :— 16
 (a) Subject matter of business economics.
 (b) Production possibility curve.
 (c) Properties of ISOQUANTS.
 (d) External economies.

Section II

7. (a) Define the concepts :— 12
- (i) Firm
  - (ii) Marginal revenue
  - (iii) Profit
  - (iv) Product differentiation
- (b) Distinguish between any **two** :— 6
- (i) Average Revenue and Total Revenue.
  - (ii) Monopoly and Perfect Competition.
  - (iii) Marginal Cost Pricing and Full Cost Pricing.

8. (a) Explain relationship between AR and MR under monopoly. 8
- (b) Measure TR and MR from following information :— 8

No. of Units Sold	1	2	3	4	5	6
Average Revenue (Rs.)	120	108	96	72	60	48

9. (a) What are the features of monopolistic competition ? 8
- (b) Explain monopoly equilibrium under different cost conditions. 8
10. Briefly explain the objectives of firm. 16
11. Answer the following :— 16
- (a) Features of oligopoly.
  - (b) Wastes of monopolistic competition.
12. Write notes on any **two** :— 16
- (a) Brake-even analysis.
  - (b) Selling cost.
  - (c) Significance of capital budgeting.
  - (d) Investment criterias.

(मराठी रुपांतर)

- सूचना :- (१) प्रश्न क्रमांक १ व ७ अनिवार्य आहेत.
 (२) अनिवार्य प्रश्नांशिवाय प्रत्येक विभागातून दोन प्रश्न सोडवा.
 (३) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

विभाग १

१. (अ) व्याख्या द्या :- १२
- (१) व्यावसायिक अर्थशास्त्र
 (२) मागणीची किंमत लवचिकता
 (३) उत्पादन फल
 (४) मौद्रिक खर्च.
- (ब) फरक स्पष्ट करा :- ६
- (१) स्थूल अर्थशास्त्र आणि सूक्ष्म अर्थशास्त्र
 (२) सरासरी खर्च आणि सिमांत खर्च
 (३) उत्पन्न लवचिकता आणि छेदक लवचिकता.
२. (अ) मागणीची लवचिकता मोजण्याच्या पध्दती कोणत्या ? ८
 (ब) मागणीची लवचिकता निश्चित करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा. ८
३. (अ) मागणीचा अंदाज वर्तविण्याच्या महत्त्वाची चर्चा करा. ८
 (ब) मागणीचा अंदाज वर्तविण्याच्या बाजार प्रयोगपद्धती आणि सांख्यिकी पद्धतीचे स्पष्टीकरण करा. ८
४. (अ) उपभोक्त्याच्या संतोषाधिक्यावर स्पष्टीकरणात्मक टीप लिहा. ८
 (ब) पुढील माहितीच्या आधारे उपभोक्त्याच्या संतोषाधिक्याचे मोजमाप करा. ८

वस्तुचे नग	एकूण उपयोगीता (रु.)	प्रत्यक्ष किंमत (रु.)
१	१५	३
२	२९	३
३	४१	३
४	४९	३
५	५२	३
६	५३	३

५. (अ) सरासरी खर्च व सिमांत खर्च यातील संबंधाची चर्चा करा. ८
 (ब) पुढील माहितीच्या आधारे एकूण बदलता खर्च, सिमांत खर्च, सरासरी स्थिर खर्च आणि सरासरी बदलता खर्च यांचे मोजमाप करा :- ८

नग	१	२	३	४	५	६
एकूण खर्च	३०	४५	७०	९५	१५०	२२०
एकूण स्थिर खर्च	२०	२०	२०	२०	२०	२०

६. पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा :- १६
- (अ) व्यावसायिक अर्थशास्त्राचा अभ्यास विषय.
 (ब) उत्पादन शक्यता वक्र.
 (क) सम-उत्पादन वक्राचे गुणधर्म.
 (ड) बहिर्गत बचती.

Con. 139-DJ-7020-08.

4

विभाग २

७. (अ) व्याख्या द्या :- १२
- (१) उत्पादन संस्था
(२) सिमांत प्राप्ती
(३) नफा
(४) वस्तुभेद.
- (ब) फरक स्पष्ट करा : ६
- (१) सरासरी प्राप्ती आणि एकूण प्राप्ती
(२) मक्तेदारी आणि पूर्ण स्पर्धा
(३) सिमांत खर्चानुसार किंमत ठरविण्याची पद्धती आणि पूर्ण खर्चानुसार किंमत ठरविण्याची पद्धती.
८. (अ) मक्तेदारीतील सरासरी प्राप्ती व सिमांत प्राप्तीचा संबंध स्पष्ट करा. ८
- (ब) पुढील माहितीच्या आधारे एकूण प्राप्ती आणि सिमांत प्राप्तीचे मोजमाप करा :- ८
विकलेल्या वस्तू	१	२	३	४	५	६
सरासरी प्राप्ती (रु.)	१२०	१०८	९६	७२	६०	४८
९. (अ) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेची वैशिष्ट्ये कोणती ? ८
- (ब) विविध खर्च स्थितीतील मक्तेदारी पेढींच्या संतुलनाचे स्पष्टीकरण करा. ८
१०. उद्योग संस्थेची विविध उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा. १६
११. उत्तरे लिहा : १६
- (अ) अल्पाधिकाराची वैशिष्ट्ये.
(ब) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेतील अपव्यय.
१२. दोहोंवर टिपा लिहा : १६
- (अ) संबिंदू विश्लेषण
(ब) विक्री खर्च
(क) भांडवली अंदाजपत्रकाचे महत्त्व
(ड) गुंतवणूकीचे निकष.